

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Pedagógiai Kar

Fogyatékoság
a gyermek- és ifjúsági irodalomban

Szakedolgozat

Dr. Gombos Péter PhD
Tanszékvezető
Egyetemi docens
Főigazgató helyettes

Vangyia Fanni
Gyógypedagógia

Kaposvár
2024

Fogyatékoság a gyermek- és ifjúsági irodalomban – Összefoglaló

Az első szakdolgozatom témája a mese lélektani hatása a kisgyermek fejlődésére volt. Abban a szakdolgozatomban megfogalmaztam, az összegzésben leírtam, hogy a továbbiakban is szándékozom a mesék világával foglalkozni, hogy minél hitelesebb lehessen a szakterületemen.

Ezért nem is volt számomra kérdés, hogy következő szakdolgozatomban újra szeretnék elmerülni a mesék világába, ezúttal egy konkrétabb célt kitűzni magam elé.

E konkrét célom pedig az volt, hogy felkutassam a legkülönbözőbb gyermekirodalmi műveket, meséket, amelyekben a fogyatékoságkép jelen van, és létrehozzak egy olyan, fogyatékoságkép szerint kategorizált irodalmi gyűjteményt, amelyben a felsorolt kötetek, mesék alkalmasak a gyermekek empátiára, a másság elfogadásra, szeretetere nevelésére.

Pedagógusként és leendő gyógypedagógusként is szándékomban áll az általam összegyűjtött gyermekirodalmi műveket használni munkám során, érzékenyíteni a gyermekeket a témával kapcsolatban és elősegíteni az empatikus erkölcsös hozzáállást atipikus fejlődésű társaik irányába.

Szakdolgozatom első felében kitérek a Magyarországon hatályos, fogyatékosággal kapcsolatos törvényekre, az alapfogalmakra, illetve a másság megjelenési formáira bizonyos gyermekirodalmi művekben. A dolgozat második fele a kutatási eredményeimet tartalmazza, melyben az összegyűjtött műveket/meséket fogyatékoság szerint kategorizáltam és elemeztem saját szempontjaim szerint.

A kutatási eredményeim igazolják, hogy a mesék világában megannyi lehetőség adódik a pedagógusok és szülők számára egyaránt, hogy atipikus fejlődésű gyermekük számára megtalálják a megfelelő történetet, amely segít elfogadni, megélni a másságot és annak velejáróit, legyenek azok akár előnyök, akár hátrányok.

Az összegyűjtött népmesékben – bár nem mindig érzékenyítő szándékkal jelennek meg a fogyatékoságtípusok, de – ezek a történetek is segíthetnek párhuzamot vonni a való élettel, és ezáltal is levonható a megfelelő tanulság.

A téma feldolgozása nem teljeskörű. A mesék repertoárjában megannyi műmese, népmese és Grimm-mese szerepel még, melyekben szintén fogyatékkal élő szereplők szerepelnek.

Szakdolgozatomba azért ezeket a műmeséket és népmeséket választottam, mert ezek állnak közel hozzám, a történetekben párhuzam vonható a valósággal, illetve nem utolsósorban: munkám során hitelesen tudom használni érzékenyítő foglalkozásokon, tevékenységeken.